

Komerčný poistný trh v Slovenskej republike

Erika Pastoráková, Barbora Drugdová¹

Abstrakt

Príspevok je zameraný na komerčný poistný trh v Slovenskej republike. Komerčný poistný trh v Slovenskej republike je rozvinutý. K 31.12.2007 pôsobilo na Slovensku 24 poisťovní, z toho 24 bolo združených v Slovenskej asociácii poisťovní. Vývoj v oblasti životného poistenia je v posledných rokoch dynamickejší ako v neživotnom poistení. Slovenská republika sa postupne približuje poistnému európskemu priemeru, ktorý zhruba predstavuje 61 percent v prospech životného poistenia.

Klíčová slova

komerčný poistný trh, poistná legislatíva, životné poistenie, neživotné poistenie, ukazovatele poistného trhu

1 Úvod

Spoločenský aj ekonomický vývoj v Európskej únii a na celom svete je v súčasnosti poznačený globalizáciou, integráciou, ale aj hospodárskou krízou. To sa v plnej miere dotýka aj poisťovníctva a poistného trhu v Slovenskej republike. Poisťovníctvo, ako nevýrobné odvetvie predstavuje perspektívnu oblasť národného hospodárstva každej vyspelej a modernej ekonomiky. Slovenský poistný trh od 1. 5. 2004 je neoddeliteľnou súčasťou jednotného poistného trhu Európskej únie.

V praxi to znamená, že komerčné poisťovne všetkých členských štátov Európskej únie majú možnosť vykonávať na území Slovenskej republiky poisťovaciu činnosť. Platí to aj naopak – tuzemské poisťovne v Slovenskej republike môžu ponúknuť svoje služby klientom v iných štátoch Európskej únie. Slovenskému poisťovníctvu sa otvoril nový priestor pre ďalší rozvoj, ktorý nemôže podceňovať teória ani hospodársko - politická prax. V súvislosti so začlenením do poistného trhu Európskej únie bolo potrebné prispôsobiť legislatívu Slovenskej republiky v oblasti poistenia a poisťovníctva legislatíve Európskej únie a to sa dotýkalo neživotného aj životného poistenia. Posledný zákon, ktorý nadobudol účinnosť od 1.1. 2008 bol Zákon č.8/2008 Z. z. o poisťovníctve, v ktorom sa preberajú okrem iného aj právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie. V praxi to znamená, že komerčné poisťovne všetkých členských štátov Európskej únie majú možnosť vykonávať na území Slovenskej republiky poisťovaciu činnosť. Platí to aj naopak – tuzemské poisťovne v Slovenskej republike môžu ponúknuť svoje služby klientom v iných štátoch Európskej únie. Slovenskému poisťovníctvu sa otvoril nový priestor pre ďalší rozvoj, ktorý nemôže podceňovať teória ani hospodársko - politická prax.

V súvislosti so začlenením do poistného trhu Európskej únie bolo potrebné prispôsobiť legislatívu Slovenskej republiky v oblasti poistenia a poisťovníctva legislatíve Európskej únie a to sa dotýkalo neživotného aj životného poistenia. Posledný zákon, ktorý nadobudol účinnosť od 1.1. 2008 bol Zákon č.8/2008 Z. z. o poisťovníctve, v ktorom sa preberajú okrem iného aj právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie.

¹ doc. Ing. Erika Pastoráková, PhD., Ing. Barbora Drugdová, PhD., Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta č.1, 852 35 Bratislava, Slovenská republika, Tel: 02/672 91 539, email: erika.pastorakova@euba.sk, barbora.drugdova@euba.sk

Důležitý význam má aj vstup Slovenskej republiky do eurozóny od 1.1.2009. Slovenská republika sa zaviazala k vstupu do Hospodárskej a menovej únie a k zavedeniu spoločnej meny – eura, v roku 2003.

Poistovníctvo, ako špeciálne, nevýrobné odvetvie peňažných služieb sa aktívne zúčastňuje na vybudovaní trhovej ekonomiky. Poistovníctvo zasahuje do všetkých činností národného hospodárstva – do života občanov i štátu, do podnikateľskej sféry. Dôležité miesto má aj v medzinárodnom obchode v súvislosti s poistením medzinárodných rizík.

2 Poistný trh

Poistný trh je časťou finančného trhu, na ktorej sa stretáva ponuka a dopyt po poistnej ochrane. Poistný trh je charakterizovaný systémom rôznych trhových nástrojov a regulačných opatrení štátu. Predmetom obchodu na komerčnom poistnom trhu je poistenie a zaistenie. Poistovníctvo, ako jedno z dôležitých odvetví trhovej ekonomiky ponúka na poistnom trhu svoje služby, resp. poistenie a zaistenie. Súčasťou poistovníctva sú poistovacie inštitúcie, poistovne a zaistovne, sprostredkovatelia poistenia, dohľad v poistovníctve, asociácie poistovní, kancelária poistovateľov, inštitúcie zaoberajúce sa poistením popri svojej hlavnej činnosti /banky, lízingové spoločnosti, autoservisy a pod. / a iné subjekty.

Na slovenskom komerčnom poistnom trhu podobne, ako v iných krajinách Európskej únie a vo vyspelom svete v silne konkurenčnom prostredí sa o svojich zákazníkov – poistených, uchádzajú komerčné poistovne a ich sprostredkovatelia. Podobne, ako na iných trhoch je predpokladom korektného súťaženia tvorba kvalitných poistných produktov a ich cenové ohodnotenie / primeraná cena za optimálnu poistnú ochranu/.

Na komerčnom poistnom trhu pôsobí Slovenská asociácia poistovní, ktorá vznikla ako právny nástupca Československej asociácie poistovní v roku 1993. Založilo ju 9 komerčných poistovní pôsobiacich v tom čase v Slovenskej republike. Svoju rozsiahlu koordináciu, metodickú, vzdelávaciu a prezentačnú činnosť realizuje prostredníctvom svojich sekcií. V Slovenskej asociácii poistovní bolo združených 24 komerčných poistovní, z 24 komerčných poistovní, ktoré pôsobili na slovenskom poistnom trhu k 31.12.2007.

Komerčný poistný trh, jeho rozsah, efektívnosť, význam z hľadiska národohospodárskeho je možno charakterizovať viacerými ukazovateľmi. Medzi najčastejšie ukazovatele s ktorými sa stretávame v odbornej literatúre patria:

- počet komerčných poistovní,
- predpísané poistné,
- podiel životného a neživotného poistenia na HDP,
- pomer životného a neživotného poistenia,
- poistenosť
- počet zamestnancov komerčných poistovní (počet interných a externých zamestnancov),
- ponuka poistných produktov
- a iné ukazovatele.

V nasledujúcej časti príspevku rozanalyzujeme vybrané ukazovatele komerčného poistného trhu za rok 2007.

3 Analýza vybraných ukazovateľov komerčného poistného trhu v Slovenskej republike v roku 2007

Na slovenskom poistnom trhu pôsobilo v roku 2007 24 komerčných poisťovní, ktoré vytvorili medzi sebou pomerne silné konkurenčné prostredie. Z celkového počtu poisťovní pôsobiacich na slovenskom poistnom trhu bolo v Slovenskej asociácii poisťovní k 31.12.2007 združených 24 poisťovní. Z členov asociácie malo 16 poisťovní univerzálnu licenciu, životné poistenie poskytovali 4 poisťovne a neživotné poistenie 4 poisťovne. /Prameň: Interné materiály SAP, SAP, Bratislava 2008/.

Ďalším ukazovateľom poistného trhu je počet zamestnancov na komerčnom poistnom trhu. Počet zamestnancov v komerčných poisťovniach v roku 2007 bol 5 328. /Prameň: Interné materiály SAP, SAP, Bratislava 2008/.

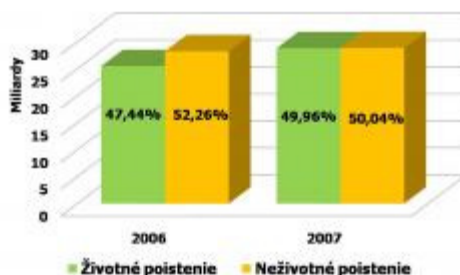
K najdôležitejším ukazovateľom komerčného poistného trhu patrí predpísané poistné. Nasledujúca tabuľka č. 1 zobrazuje predpísané poistné k 31.12.2006 v tis. Sk. a k 31.12.2007 v tis. Sk. Uvádzame obidva roky, aby sme mohli porovnať vývoj tohto ukazovateľa.

Tabuľka č.1 Predpísané poistné k 31.12.2006 v tis. Sk a k 31.12.2007.

Rok	životné poistenie	podiel	neživotné poistenie	podiel	celkom
2006	25 503 953	47,44 %	28 253 178	52,26 %	53 757 131
2007	28 801 887	49,96 %	28 888 305	50,04 %	57 690 193

Prameň: ROČNÁ SPRÁVA, SAP, Bratislava 2007; Interné materiály, SAP, Bratislava 2008

Graf. č.1 Porovnanie roku 2006 a 2007 podľa predpísaného poistného (mld. Sk)

Prameň: www.slaspo.sk

Ak komparujeme rok 2006 a 2007 zistíme že, celkové predpísané poistné k 31.12.2006 dosiahlo výšku 53 757 131 tis. Sk. / Z toho predpísané poistné životného poistenia predstavovalo 25 503 953 tis. Sk a predpísané poistné neživotného poistenia 28 253 178 tis. Sk /. K 31.12. 2007 celkové predpísané poistné dosiahlo výšku 57 690 193 tis. Sk./ Z toho predpísané poistné životného poistenia predstavovalo 28 801 887 tis. Sk a predpísané poistné neživotného poistenia 28 888 305 tis. Sk/.

Celkové predpísané poistné v rokoch 2006 - 2007 rastie. Podiel životného poistenia na celkovom predpísanom poistnom v roku 2006 bol 47,44 % a v roku 2007 bol 49,96 %, podiel

neživotného poistenia na celkovom predpísanom poistnom v roku 2006 bol 52,26 % a v roku 2007 bol 50,04 %.

Pomer životného poistenia a neživotného poistenia je v roku 2007 49,96:50,04, je v prospech neživotného poistenia.

Ďalším ukazovateľom poistného trhu je poistenosť. Poistenosť je základným agregovaným ukazovateľom rozvinutosti poisťovníctva / Predstavuje podiel predpísaného poistného na HDP v bežných cenách/. Poistenosť v roku 2007 bola 3,12 %. / Prameň: Výročná správa SAP, Bratislava 2008/.

Poistný trh vo vyspelých ekonomikách využíva mnoho komerčných poisťovní. Každá sa zúčastňuje na poistnom trhu rôznou ponukou poistných produktov a má záujem pokryť čo najväčší priestor (poistné pole). K 31.12.2007 ako bolo vyššie uvedené, pôsobilo na slovenskom poistnom trhu 24 komerčných poisťovní, z ktorých 24 bolo združených v Slovenskej asociácii poisťovní, ktoré sa podieľali uvedenými ukazovateľmi na predpísanom poistnom /viď tabuľka 2. Predpísané poistné v životnom poistení k 31.12.2007 /.

Tabuľka 2. Predpísané poistné v životnom poistení k 31.12.2007 / v tis. Sk /.

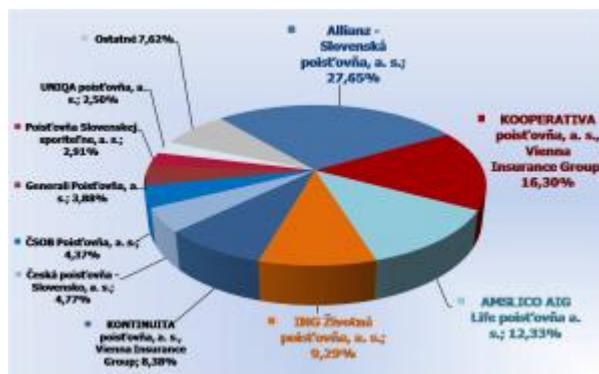
Por.č	Poisťovňa	Predpísané poistné životné poistenie
1	AEGON Životná poisťovňa,a.s.	310 752
2	Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s.	7 962 294
3	AMSLICO AIG Life poisťovňa a. s.	3 550 385
4	AXA životní pojišťovna a.s., organizačná zložka Slovensko	320 300
5	Česká poisťovňa - Slovensko, a. s.	1 373 050
6	ČSOB Poisťovňa, a. s.	1 257 832
7	D.A.S. poisťovňa právnej ochrany, a. s.	0
8	Generali Poisťovňa, a. s.	1 117 279
9	ING Životná poisťovňa, a. s.	2 676 594
10	KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group	172 025
11	KONTINUITA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group	2 413 967
12	KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group	4 695 133
13	OTP Garancia poisťovňa, a. s.	0
14	OTP Garancia životná poisťovňa, a. s.	32 530
15	Poisťovňa Cardif Slovakia, a.s.	39 334
16	POISŤOVŇA HDI-GERLING Slovensko, a. s.	0
17	Poisťovňa Slovenskej sporiteľne, a. s.	838 024
18	Poisťovňa TATRA a. s.	18 661
19	Prvá česko-slovenská poisťovňa Rapid, a. s.	315 257
20	QBE poisťovňa, a. s.	0
21	UNION poisťovňa, a. s.	374 024
22	UNIQA poisťovňa, a. s.	720 394
23	VICTORIA - VOLKSBANKEN Poisťovňa, a. s.	74 477
24	Wüstenrot poisťovňa, a. s.	539 575
25	Slovenská kancelária poisťovateľov	0
	Celkom	28 801 887

Prameň: VÝROČNÁ SPRÁVA 2007, SAP, Bratislava 2008

Treba uviesť, že prvenstvo na slovenskom poistnom trhu v roku 2007 mala poisťovňa ALLIANZ - Slovenská poisťovňa,a .s., v oblasti životného poistenia, kde dosiahla 27,65 %-ný podiel na celkovom predpísanom poistnom /predpísané poistné bolo 7 962 294 tis. Sk/. Na

druhom mieste sa umiestila poisťovňa KOOPERATÍVA, poisťovňa, a.s., - 16,30 %, / predpísané poistné 4 695 133 tis. Sk/. Nasledujúci graf č.2 zobrazuje podiel poisťovní podľa predpísaného poistného v životnom poistení v roku 2007.

Graf č.2 Podiel poisťovní podľa predpísaného poistného v životnom poistení v roku 2007

Prameň: www.slaspo.sk

Tabuľka 3. Predpísané poistné v neživotnom poistení k 31.12. 2007 / v tis. Sk /.

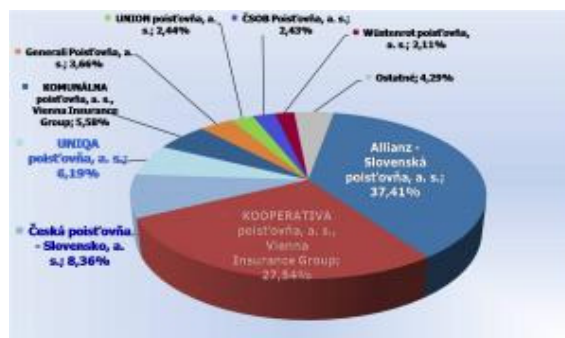
Por.č	Poisťovňa	Predpísané poistné neživotné poistenie
1	AEGON Životná poisťovňa,a.s.	0
2	Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s.	10 806 001
3	AMSLICO AIG Life poisťovňa a. s.	130 389
4	AXA životní pojišťovna a.s., organizačná zložka Slovensko	1 884
5	Česká poisťovňa - Slovensko, a. s.	2 414 308
6	ČSOB Poisťovňa, a. s.	702 585
7	D.A.S. poisťovňa právnej ochrany, a. s.	72 506
8	Generali Poisťovňa, a. s.	1 056 446
9	ING Životná poisťovňa, a. s.	0
10	KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group	1 610 984
11	KONTINUITA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group	13 359
12	KOOPERATIVA poisťovňa, a. s.? Vienna Insurance Group	7 956 803
13	OTP Garancia poisťovňa, a. s.	133 483
14	OTP Garancia životná poisťovňa, a. s.	0
15	Poisťovňa Cardif Slovakia, a.s.	171 184
16	POISŤOVŇA HDI-GERLING Slovensko, a. s.	292 474
17	Poisťovňa Slovenskej sporiteľne, a. s.	0
18	Poisťovňa TATRA a. s.	45 183
19	Prvá česko-slovenská poisťovňa Rapid, a. s.	0
20	QBE poisťovňa, a. s.	368 218
21	UNION poisťovňa, a. s.	704 616
22	UNIQA poisťovňa, a. s.	1 787 237
23	VICTORIA - VOLKSBANKEN Poisťovňa, a. s.	10 538
24	Wüstenrot poisťovňa, a. s.	609 894
25	Slovenská kancelária poisťovateľov	213
	Celkom	28 888 305

Prameň: VÝROČNÁ SPRÁVA 2007, SAP, Bratislava 2008

Treba uviesť, že prvenstvo na slovenskom poisťovnom trhu v oblasti neživotného poistenia v roku 2007 mala poisťovňa ALLIANZ - Slovenská poisťovňa, a.s., kde dosiahla 37,41 %-ný podiel na celkovom predpísanom poisťovnom /predpísané poisťovné bolo 10 806 001 tis. Sk/. Na druhom mieste sa umiestila poisťovňa KOOPERATÍVA, poisťovňa, a.s., - 27,54 %

/ predpísané poisťovné 7 956 803 tis. Sk/. Nasledujúci graf č.3 zobrazuje podiel poisťovní podľa predpísaného poisťovného v neživotnom poistení v roku 2007.

Graf 3 Podiel poisťovní podľa predpísaného poisťovného v neživotnom poistení v roku 2007

Prameň: www.slaspo.sk

Celkové predpísané poisťovné v roku 2007 bolo 57 690 192 tis. Sk. Poisťovňa ALLIANZ - Slovenská poisťovňa, a.s., mala prvenstvo na slovenskom poisťovnom trhu v oblasti životného poistenia aj neživotného poistenia. Na celkovom predpísanom poisťovnom za rok 2007 sa podieľala 32, 53 %, čo predstavuje predpísané poisťovné celkom 18 768 295 Sk. Na druhom mieste sa umiestila poisťovňa KOOPERATÍVA, poisťovňa, a.s. – 21,53 %, čo predstavuje 12 651 936 tis. Sk, tretie miesto obsadila Česká poisťovňa - Slovensko, a.s. – 6,56 % , čo predstavuje 3 787 358 tis. Sk. Z členských poisťovní Slovenskej asociácie poisťovní 12 poisťovní v predpise poisťovného plnenia presiahlo hranicu 1 mld. Sk. Ich podiel na celkovom predpise poisťovného je 92 %.

4 Záver

Záverom možno konštatovať, že v súvislosti so začlenením do poisťovného trhu Európskej únie bolo potrebné prispôbiť legislatívu Slovenskej republiky v oblasti poistenia a poisťovníctva legislatíve Európskej únie a to sa dotýkalo neživotného aj životného poistenia. Posledný zákon, ktorý nadobudol účinnosť od 1.1. 2008 bol Zákon č.8/2008 Z. z. o poisťovníctve, v ktorom sa preberajú okrem iného aj právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie.

Vývoj trhu poistenia v oblasti životného poistenia je v posledných rokoch dynamickejší ako v neživotnom poistení. Slovenská republika sa postupne približuje poisťovnému trhu európskeho priemeru, ktorý predstavuje zhruba 61 % v prospech životného poistenia za rok 2007. Obyvateľstvo si postupne začína intenzívnejšie uvedomovať životné riziká a fakt, že štát nebude schopný v rámci sociálneho poistenia prispievať v dostatočnej miere na dôchodky. Dôležitý význam aj v budúcnosti bude mať dôchodkové pripoistenie. Z vyššie uvedenej analýzy vyplýva, že pomer životného a neživotného poistenia v roku 2007 bol 49,96 : 50,04, je v prospech neživotného poistenia.

Použitá literatúra

[1] Comité Européen des Assurances European . Paris, 2007.

- [2] DAŇHEL, J a kol.: Pojistná teórie. Praha: PROFESIONAL PUBLISHING, 2005. 205 s. ISBN 80-86419-84-3
- [3] DRUGDOVÁ, B.: *POISTENIE A POISŤOVNÍCTVO, nemecko-slovenský a slovensko-nemecký slovník*, ELITA, 1995, Bratislava, 183 s. ISBN 80-85323-96-6.
- [4] DRUGDOVÁ, B.: *Poistenie podnikateľských rizík v teórii a praxi*. Bratislava: ŠEVT, 2009. 184 s. ISBN 978-80-88707-78-1.
- [5] DRUGDOVÁ, B.: *Poistenie neživotných rizík / neživotné riziká, medzinárodné riziká/* Bratislava: ŠEVT, 2008. 153 s. ISBN 978-80-8106-006-9.
- [6] DUCHÁČKOVÁ, E., LEJKOVÁ Z., KAFKOVÁ, E., MAJTÁNOVÁ, A., MEHEŠ, M., SZKARLAT, A., VOLOŠINOVÁ, D.: *Vývoj poisťného trhu krajín vŕšehradskej ŕtvorky v období, 1995 -2007*, Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM 2009, 152 s. ISBN 978-80-225-2677-7.
- [7] HASPROVÁ M. a kolektív: *Vybrané problémy marketingu finančných inŕtitúcií*. Bratislava : EKONÓM 2005. 156 s. ISBN 80-225-2171-X.
- [8] PASTORÁKOVÁ, E., VESELOVSKÁ, S., DRUGDOVÁ, B.: *Vybrané problémy poisťného a zaistného trhu*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2006. 160 s. ISBN 80-225-2273-2.

Summary

The Slovak commercial insurance market

The article is concentrated on the Slovak commercial insurance. The Slovak commercial insurance is well-developed. As many as 24 commercial insurance companies, of this number 24 associated in the Association of Slovak Insurers, operated in the Slovak Republic until 31.12.2007. Development of insurance in the area of life insurance in recent years is more dynamic than in non-life insurance. The Slovak Republic is gradually getting closer to the European average on the insurance market, which is about 61 percent in favour of life insurance.